

שחקן עבאם
- ובשרותים בוכים מהשפלה

יהיו תפוחות בפניו / ואני כתבתי לו מיכתב / אחי היקר, איך אתה שם, במרחקים / אני שומע אותך מתגעגע. / מלטף את שיערה של אמא / שהדמעות זולגות במורדות שמלותיה מאז הלכת / והכפר שלנו מלא מרץ וחיים / מעיר את פועלינו לרוץ אל היהוד בארבע בבוקר / ולשוכן פגרים מהלכים עם לילה / ועדיין לומדים במרתפים ותחת העצים את שירת ביאליק, יהודה הלוי וטשרניחובסקי / כן, שחקי-שחקי אחי / שלום לך אחי מעץ הזית / עליו חרטנו את שמותינו / אותו טרם כרתו מעל ראשינו / תחתיו שיחקנו במילחמה ושלום, טרוץ ובנו ביער ושמשון הג'אבר הערבי, ששומר עלינו מפני היהודים שמכים את אבא שלנו."

בחור המורפס על הצגתו לא נעים כותב עבאם: בערב זה ניתן למצוא מי רחשי ליבו של ערבי החי בארץ, הכואב ונושם את מערכת היחסים היהודית-ערבית. החיצים מופנים כלפי אותו חלק בחברה היהודית אשר מפנה עורף ואינו מוכן להקשיב לריגשות העם הערבי היושב בקירבו. הרדישה היא לאהבה, חום וקירבה בין שני העמים, האמורים ליהנות מאותן זכויות ולקיים את אותן החובות."

(המשך בעמוד 30)

שחקנים מתיאטרון לנוער. בעלת הבית, ויקטוריה קורדובה, חשבה שאני יהודי. באתי אליה הביתה, כי היא אמרה שהיא בורדה. הזמינה אותי לשתות קפה ולראות טלוויזיה. בזמן החדשות היתה מתחילה לקלל את הערבים, אמרה, ערפאת שיישרף' וכולם מחכי-לים, שיישרפו' לא יכולתי להגיד לה כלום, פחדתי שהיא תמות מהתקף-לב, מרוב הלם, כי היא אשה חולה, ואחרי-כך לא אוכל להוכיח שלא אני הרגתי אר-תה.

"יום אחד הזמינו אותי להופיע באה הזמן. אמרתי לה: הלילה אני בטל-וויזיה, תסתכלי. בראיון הזכרתי אותה, בכוונה. בבוקר היא אמרה לי: בוקר טוב, שכך אנחנו והערבים היינו אחים! הדלתות לא היו סגורות, היינו נכנסים חופשי אחד אצל השני' עכשיו היא גאה בי, אמרת לחברות שהדייר שלה שחקן, היה בטלוויזיה. וחוף מזה אני משלם לה טוב, 200 דולר לחודש."

עברית תנ"כית

היו לנו מורים ערבים, שריכרו פחדתי מהמורה — הוא היה מרביץ למי שלא היה יודע. לא הייתי ישן כלילות בשביל ללמוד ביאליק בעל-פה וכללים בדיקדוק. המורה אמר תמיד שמי שלא ילמד עברית, ימות ברעב. הוא צדק. ידע שלא יאפשרו לנו להגיע גבוה. ידע שרוכנו נהיה פועלים, ואם לא נרע את השפה, יסררו אותנו ולא נוכל לממש את הזכויות שלנו.

בבית-הספר דיברנו רק בעברית, ואחרי הלימודים — ערבית. למדנו ל' דבר בשפה תנ"כית, גבוהה. כשבאתי לביקור בתל-אביב לא הכינו אותי, צדקו מני. צילצלתי למישהי ושאלתי: "האם את עמוסה" (עסוקה)? הייתי תלמיד טוב, חוץ מחשבון, שבו הייתי גרוע ביותר. אהבתי שירה וציור, ידעתי שאהיה אמן. לרוד שלי היה בית-קולנוע. סרט היה משחק שם שבוע, וכל יום הייתי שם. הרוד שלי היה מחפש אותי בין האנשים, מכה אותי, צועק לך תעשה שיעורים' וזורק אותי החוצה. הייתי חוזר מהרלת האחורית.

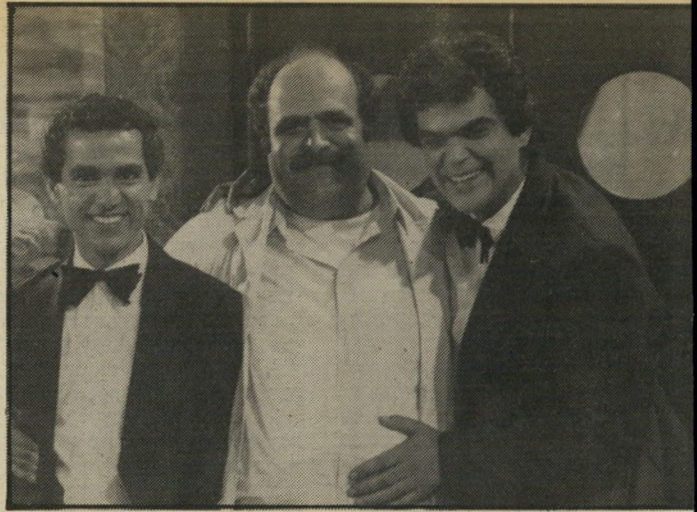
היינו מישפחה עניה מאוד. חודשים לא היה מה לאכול, רק קצת לחם עם זיתים. בבוקר תה עם לחם. יום אחד נשבר לי להיות רעב. זרקתי אבנים, שברתי חלון, צעקתי למה אצל השכנים יש אוכל. את החלון הזה תיקנו רק אחרי הרבה שנים, כי לא היה כסף. שמו ניילון במקום ועכשיו היה לנו גם קר בחורף. היו לנו מעט בגדים. הסתובבתי תמיד בחולצת טריקו, תחתונים אדומים וסנדלי גומי. בגיל עשר הייתי מעשן כסתר עם החברים שלי. היינו שמים סמרטוט בתוך נייד או מפורדים ברלי סיגריות ומגלגלים בתוך נייד.

געגועים לכפר

בגיל 13 עבדתי במיסעדה בתל-אביב בתור שוטר-כלים. היו שם סירים ענקיים, שאני ועוד אחד היינו יכולים להיכנס לתוכם. צעקו עלי, קיללו — "איפה הבנונה הזה" הייתי בוכה בשרותים מהשפלה. עייפות וגעגועים לכפר.

כשהייתי בן 19, אבא שלי מת. נחנק כלילה בגלל התקף אסטמה. במשך שנתיים הייתי בתיאטרון בית הגפן בחיפה. ב'73 זרקו את כל הקבוצה, האשימו אותנו שאנחנו קומר ניסטים. אף אחד לא היה קומניסט, אפילו לא ידענו מה זה. רק אז התחלנו להתעניין, ונעשינו קומניסטים. עשיתי בחינות-בגרות אקסטרניות והוצאתי 8 בתנ"ך ובעברית.

במשך שנתיים למדתי מישחק באר ניברסיטת תל-אביב. חלק מהתלמידים קיבלו אותי יפה, חלק לא. המורים, לעומת זאת, היו נאורים ביותר. היה שם תלמיד אחד שתמיד קילל ערבים, אמר שצריך לחסל אותם. הוא למד רק שנה. עכשיו הוא בצבא הקבע, מאד מתאים

עבאם (ימין) עם בסאם זועמוט והליל חלדי לומדים את ביאליק במרתפים —

שייקחו עלי טרמפ. אם אני אוהב — אני מחבק אותה.

"אהבתי מעט מאוד. כמעט כולן היו יהודיות. לחלק מהן הפריע שאני ערבי. אני מייד מגלה את האמת, והן עוזבות אותי. דר-דאגב, כולן עוזבות אותי, חוץ מאחת, שאני עובתי. הייתי איתה ארבע שנים חסרות-תוכן. הייתי איתה כדי להגן על עצמי, כדי שאוכל ללכת ברחוב והמישטרה לא תחשוד בי ולא תעצור אותי.

לבחורות הפריע, כמעט תמיד, ש' אני ערבי. הן היו מתלבטות. לפעמים היו יוצאות איתי כסתר, מפחדות מה יגידו ההורים והחברים.

"היתה אחת שלא הסתירה אותי, היא היתה קומניסטית. אהבתי אותה. היא שכרה דירה בשביל שנינו, כי לערבי לא משכירים.

את הבית שאני גר בו עכשיו שכרה מישהי, והיו חתומים על החוזה כמה

שלא דפקת? אז אני אומר: ברחוב איכך גבירול יש עדיין זקנה בת 80.

ע'סאן אינו חושב שהוא יפה. גם לא חתיך. אני גבר. תבוא מישהי, נדבר, נשוחח, נבלה. מי אומר שצריך סקסו אם זה בא, זה בא.

"אני שונא ללכת עם מישהי ברחוב, ופיתאום היא תופסת לי בזרוע, כדי שיראו שהיא הולכת איתי. לא מוכן

עבאם ברחוב (משמאל: עוברת-אורח)

כשהיא צובטת לגבר ברחוב — זה לא מעשה מגונה!